

บทที่ 5

บทสรุป

การวิจัยเรื่องการจัดการเครือข่ายทางสังคมในการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย : กรณีศึกษา ศูนย์ปฏิบัติการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย (ภาคประชาชน) จังหวัดพิษณุโลก ในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อศึกษา 1) การจัดการศูนย์ซึ่งประกอบด้วย การจัดการด้านการประสานงาน การจัดการด้านผู้ปฏิบัติงานและการจัดการด้านเงินบริจาค 2) การจัดการด้านการดำเนินงานของศูนย์ซึ่งประกอบด้วย การวางแผนการทำงาน การประสานข้อมูลและพื้นที่ที่ประสบอุทกภัย การจัดการสิ่งของบริจาคและการติดตามและประเมินผล 3) การจัดการอุปถัมภ์ของศูนย์ร่วมกับประชาชนในพื้นที่ โดยจะเป็นการนำเสนอวิธีคิดและวิธีการดำเนินงานของประชาชนในพื้นที่เพื่อพื้นที่ประสบอุทกภัยทั้งในด้านที่อยู่อาศัยและการประกอบอาชีพโดยเป็นการยกกรณีตัวอย่างของพื้นที่ประสบอุทกภัยที่มีการจัดการร่วมกับศูนย์ ภาคประชาชน จังหวัดพิษณุโลก การนำเสนอเนื้อหาในบทนี้ผู้วิจัยได้นำเสนอใน 3 ประเด็นคือ 1) สรุปผลการวิจัย 2) อภิปรายผลและ 3) ข้อเสนอแนะ ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยมีประเด็นตามจุดมุ่งหมายของการวิจัยด้วยกัน 3 ประเด็นคือ 1) การจัดการศูนย์ 2) การจัดการการดำเนินงานของศูนย์ และ 3) การจัดการอุปถัมภ์ของศูนย์ แต่ละประเด็นสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. การจัดการศูนย์ฯ ประกอบด้วย 3 ด้านดังนี้

1.1 การประสานงานของศูนย์ฯ มีการประสานการทำงานแบบรวมศูนย์ไว้ที่ส่วนกลาง โดยมีฝ่ายอำนวยการเป็นผู้ควบคุมกระบวนการทำงานทั้งระบบ แต่อย่างไรก็ตามยังพบปัญหาของการประสานการทำงานที่ยังขาดความต่อเนื่องในเรื่องการประสานการทำงานและการส่งผ่านข้อมูลความช่วยเหลือ

1.2 ผู้ปฏิบัติงาน การวางแผนการทำงานและวางแผนกำลังคนเน้นที่การประสานเครือข่ายภาคประชาชนเป็นหลัก และการดูแลผู้ปฏิบัติงานจิตอาสาจะยึดหลักที่ดูแลน้องและการดูแลตัวเองเป็นสำคัญในเรื่องอาหาร น้ำดื่มและสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆ ระหว่างการปฏิบัติงาน

1.3 เงินบริจาค การรับบริจาค การเบิกจ่าย และการจัดทำบัญชีพบว่าทางศูนย์มีคณะกรรมการรับรู้และแสดงเอกสารทางการเงินแก่คณะกรรมการได้ชัดเจน ทั้งนี้การทำงานด้านงบประมาณยึดหลักความไว้เนื้อเชื่อใจของผู้ปฏิบัติงานเป็นสำคัญ

2. การจัดการด้านการดำเนินงานของศูนย์ฯ ประกอบด้วย 4 ด้านดังนี้

2.1 การวางแผนการทำงาน บทบาทหน้าที่ถูกกำหนดโดยผู้ปฏิบัติงานซึ่งเป็นไปตามความรู้ความสามารถ และความสมัครใจ โดยการทำงานอาศัยบุคคลหรือกลุ่มบุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นผู้นำในการขับเคลื่อนการทำงานให้เป็นระบบตามแผนงานที่ได้ร่วมกันออกแบบและกำหนดไว้

2.2 การประสานข้อมูลและพื้นที่ที่ประสบอุทกภัย เป็นการรวบรวมข้อมูลจากเครือข่ายคณะทำงาน ภาครัฐ และการรายงานสถานการณ์ความเดือดร้อนและสถานการณ์อุทกภัย รวมถึงสถานการณ์โดยภาพรวมของพื้นที่

2.3 การจัดการสิ่งของบริจาค แบ่งเป็นการรับบริจาค การบรรจุสิ่งของบริจาค และการนำส่งสิ่งของบริจาค

2.4 การติดตามและการประเมินผล เป็นการติดตามจากเอกสาร รายงานการประชุม และการลงพื้นที่สำรวจเพื่อจัดทำเป็นฐานข้อมูลกลางของศูนย์ฯ

3. การจัดการอุบัติเหตุของศูนย์ฯ พบว่า

การจัดการอุบัติเหตุเป็นการช่วยเหลือและบรรเทาความเดือดร้อนของผู้ประสบอุบัติเหตุ การประเมินความเสียหาย และการฟื้นฟูบูรณะพื้นที่ประสบอุบัติเหตุ นอกจากนี้ยังมีการจัดทำแผนที่ อุทกภัยชุมชนซึ่งจะนำไปสู่การประเมินความเสี่ยงด้านอุทกภัยของชุมชนอันเป็นการจัดการอุทกภัย ในระยะก่อนเกิดภัย การทำงานจะเป็นการทำงานร่วมกันระหว่างคณะทำงานของศูนย์ฯกับประชาชน ในพื้นที่ โดยคณะทำงานเป็นผู้จุดประกายทางความคิดและชุมชนเป็นผู้ตัดสินใจเลือกปฏิบัติเรื่อง ของการดำเนินกิจกรรมที่จะเป็นในรูปของการฟื้นฟูในส่วนในพื้นที่นา สวน บ้านเรือนหรือกิจกรรม อื่นๆ ที่สอดคล้องกับการป้องกัน บรรเทาอุบัติเหตุและ/หรือการฟื้นฟูหลังอุบัติเหตุผ่านพื้นที่

อภิปรายผล

จากสรุปผลการวิจัย เรื่องการจัดการเครือข่ายทางสังคมในการช่วยเหลือผู้ประสบอุบัติเหตุ: กรณีศึกษา ศูนย์ปฏิบัติการช่วยเหลือผู้ประสบอุบัติเหตุ (ภาคประชาชน) จังหวัดพิษณุโลก ผู้วิจัยได้ ทำการวิเคราะห์และสรุปประเด็นข้อค้นพบที่ควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. การจัดการศูนย์ฯ ภาคประชาชน จังหวัดพิษณุโลก

1.1 ด้านการประสานงาน การประสานการทำงานของศูนย์ฯ ภาคประชาชน จังหวัด พิษณุโลกทั้งภายในและภายนอกองค์กรยังขาดความต่อเนื่องของการทำงานซึ่งสอดคล้องกับ การศึกษาการประสานเครือข่ายทางสังคมในการป้องกันอุทกภัยในเขตลุ่มน้ำปิงของ ปฤถา พรหมเลิศ (2548, บทคัดย่อ) ที่กล่าวไว้ว่าการประสานเครือข่ายทางสังคมยังเกิดช่องว่างของการ ประสานงานระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน นอกจากนี้จากการศึกษายังพบช่องว่างของการ ประสานเครือข่ายระหว่างภาคประชาชนด้วยกัน ทั้งนี้เกิดจากความไม่เข้มแข็งของเครือข่ายการ ทำงาน ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติงาน

1.2 ด้านผู้ปฏิบัติงาน การวางแผนการทำงานและกำลังคนของศูนย์ฯ ภาคประชาชน จังหวัดพิษณุโลก เป็นการประสานเครือข่ายเพื่อขับเคลื่อนการทำงานในสถานการณ์ภัยพิบัติซึ่ง สอดคล้องกับงานวิจัยเรื่องการจัดการภัยพิบัติโดยชุมชนท้องถิ่นของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี (2554, หน้า 8) ที่ได้กล่าวไว้ว่าเครือข่ายการทำงานมีความจำเป็นต่อการช่วยเหลือซึ่ง กันและกันเพื่อรับมือกับภัยพิบัติที่เกิดขึ้น โดยเป็นการร่วมคิดร่วมทำ และสร้างแรงกระตุ้นให้เกิดจิต อาสาที่พร้อมปฏิบัติงานในสถานการณ์ภัยพิบัติที่อาจเกิดขึ้น นอกจากนี้งานวิจัยของ ปฤถา พรหมเลิศ (2548, บทคัดย่อ) ที่ทำการศึกษารื่องการประสานเครือข่ายทางสังคมในการป้องกัน อุทกภัยในเขตลุ่มน้ำปิงยังช่วยยืนยันได้ว่าเครือข่ายทางสังคมมีบทบาทสำคัญในการช่วยเหลือฟื้นฟู ผู้ประสบอุบัติเหตุ ยิ่งไปกว่านั้นการขับเคลื่อนการทำงานที่เกิดจากเครือข่ายทางสังคม แม้บางส่วน

เป็นเครือข่ายที่มีความสัมพันธ์กันเฉพาะช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งซึ่งเป็นเครือข่ายการทำงานแบบ หลวมๆ แต่ความเป็นเครือข่ายทางสังคมก็พร้อมที่จะเกิดขึ้นอีกครั้งเมื่อสังคมต้องการความช่วยเหลือ สอดคล้องกับ สมพันธ์ เตชะอธิก (2553, หน้า 30) ที่กล่าวไว้ในเรื่องเครือข่ายทางสังคม ว่า เครือข่ายทางสังคมบางเครือข่ายมีทั้งที่ดำรงอยู่ บางระยะเข้มแข็งบางระยะอ่อนตัว และสามารถฟื้นตัวกลับมาเข้มแข็งใหม่ได้ กระบวนการสร้างเครือข่ายจึงจำเป็นต้องทำงานร่วมกันอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้จากการศึกษาพบว่าการทำงานของเครือข่ายทางสังคมมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการมีการทำงานร่วมกันทั้งภาครัฐ ภาคประชาชน และภาคเอกชน โดยจะเน้นที่ การทำงานของภาคประชาชนและภาคเอกชนเป็นหลักในการขับเคลื่อนการทำงาน ในส่วนของ ภาครัฐจะมีบทบาทในการหนุนเสริมการทำงานภาคประชาชนในเรื่องของความช่วยเหลือทางด้าน สิ่งของบริจาค การประสานขอความร่วมมือในด้านเจ้าหน้าที่จิตอาสา การขนส่งสิ่งของบริจาคไปยัง พื้นที่ประสบภัย เป็นต้น ซึ่งจากกรณีศึกษาศูนย์ปฏิบัติการช่วยเหลือผู้ประสบภัยภาคประชาชน พบว่าภาคเอกชนคือบริษัท สายการบินนกแอร์ จำกัดถือมีบทบาทสำคัญที่ทำให้การทำงานภาค ประชาชนดำเนินการได้อย่างต่อเนื่องในการอำนวยความสะดวกด้านการขนส่งสิ่งของบริจาคจาก จุดรับบริจาคส่วนกลางมายังจุดรับบริจาคตามแต่ละภูมิภาคในช่วงสถานการณ์ฉุกเฉิน

1.3 ด้านเงินบริจาค การทำงานภาคประชาชนที่ไม่มีการควบคุมทางการเงินจาก ธนาคาร แต่ใช้หลักการบริหารทางการเงินผ่านทางความไว้นื้อเชื่อใจเป็นหลักการดำเนินงาน ความ เป็นจริงอาจมองได้ถึงความโปร่งใสทางการเงิน แต่จากการศึกษาพบว่า การทำงานที่ยึดความไว้นื้อเชื่อใจเป็นจุดเริ่มต้นของความสัมพันธ์อันดีของการทำงาน เนื่องจากการทำงานทางการเงินของ ภาคประชาชนผ่านทางความไว้นื้อเชื่อใจซึ่งกันและกันและมีระบบการควบคุมและตรวจสอบที่มีหลักฐานและ ขั้นตอนชัดเจน บุคคลภายนอกสามารถตรวจสอบได้จากเอกสารการรับบริจาค การเบิกจ่าย และการจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย

2. การจัดการด้านการดำเนินงานของศูนย์ฯ ภาคประชาชน จังหวัดพิษณุโลก

2.1 การวางแผนการทำงาน การทำงานที่มีการวางแผนไว้อย่างชัดเจน มีการกำหนด บทบาทหน้าที่การทำงานโดยผู้ปฏิบัติงานตามความรู้ความสามารถ และความสมัครใจของแต่ละ คน ซึ่งสอดคล้องกับอภินันท์ เพชรโชติ (2553, หน้า บทคัดย่อ) ที่ศึกษาเรื่องการบริหารจัดการเพื่อ ป้องกันและบรรเทาอุทกภัยขององค์กรปกครองส่วนตำบลบางซ้าย ที่กล่าวไว้ว่า การจัดทำ แผนปฏิบัติการ และการกำหนดบุคคลากรผู้รับผิดชอบถือเป็นการเตรียมความพร้อมในการบริหาร จัดการเพื่อป้องกันและบรรเทาอุทกภัย ทั้งนี้การวางแผนการทำงานถือเป็นกรอบในการทำงานที่ผู้ มอบหมายงานสามารถถ่ายทอดการทำงานไปสู่กลุ่มผู้มีจิตอาสาที่เข้ามาปฏิบัติงานในศูนย์ฯ และ สร้างความเข้าใจในงานร่วมกันภายใต้หลักการทำงานเดียวกัน โดยรู้ว่าในแต่ละวันผู้ที่เข้ามาเป็นจิต

อาสาจะต้องทำอะไร ซึ่งการทำงานในส่วนต่างๆ ต้องอาศัยบุคคลหรือกลุ่มบุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นผู้ดำเนินการขับเคลื่อนการทำงานให้เป็นระบบตามแผนงานที่ได้ร่วมกันออกแบบและกำหนดไว้ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาเรื่องการสร้างเครือข่ายอาสาสมัครช่วยเหลือผู้ประสบภัยในทัศนะของอาสาสมัครช่วยเหลือผู้ประสบภัยของเลอพงส์ สเวนสัน (2549, หน้า บทคัดย่อ) ที่กล่าวว่ากระบวนการทำงานของเครือข่ายควรมีผู้นำกลุ่มเพื่อเป็นแกนนำกลุ่มในการเข้าร่วมกิจกรรมของเครือข่ายทางสังคม

2.2 การประสานข้อมูลและพื้นที่ที่ประสบอุทกภัย การช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยจะต้องเป็นการรวบรวมข้อมูลจริงจากความเดือดร้อนของพื้นที่ในขณะนั้น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเรื่องการจัดการภัยพิบัติและการฟื้นฟูบูรณะหลังการเกิดภัย กรณีศึกษาประเทศไทยและประเทศอื่นๆ (2554, หน้า 14) ที่กล่าวว่า การช่วยเหลือบรรเทาทุกข์แก่ผู้ประสบภัยเป็นเรื่องของการจัดการบนพื้นฐานของข้อมูลจริงทรัพยากรที่มีอยู่ และสามารถนำมาผนวกเข้ากับข้อมูลตามสถานการณ์ ซึ่งส่งผลให้การพิจารณาส่งความช่วยเหลือเข้าสู่พื้นที่นั้นสนองต่อความต้องการของผู้ประสบภัยและทันต่อสถานการณ์ในขณะนั้นได้

2.3 การจัดการสิ่งของบริจาค หัวใจสำคัญในการทำงานของศูนย์ฯ ภาคประชาชน จังหวัดพิษณุโลกครั้งนี้คือสิ่งของบริจาค การวางแผนการทำงานด้านสิ่งของบริจาคที่มีขั้นตอนการทำงานชัดเจนตั้งแต่การรับไปจนถึงการควบคุมการตรวจการปฏิบัติส่งผลให้การระดมความช่วยเหลือมีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งสิ่งของบริจาคที่เป็นความต้องการของผู้ประสบภัยส่วนใหญ่จะเป็นน้ำดื่ม อาหาร เครื่องนุ่งห่ม และยารักษาโรค ซึ่งเป็นไปตามบริบทและสถานการณ์น้ำท่วมของแต่ละพื้นที่ สอดคล้องกับอาทิติย์ เลิศล้ำ (2546, บทคัดย่อ) ที่ศึกษาเรื่องความต้องการของผู้ประสบภัยน้ำท่วมและการจัดการแก้ไขปัญหา น้ำท่วม พบว่า ในช่วงน้ำท่วมผู้ประสบภัยต้องการความช่วยเหลือซึ่งประกอบด้วย ข้าวสาร อาหาร เสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม เครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน เครื่องใช้ในครัวเรือน เงิน และการดูแลสุขภาพ แต่อย่างไรก็ตามในประเด็นดังกล่าวผู้วิจัยพบว่า ในขณะที่น้ำท่วมผู้ประสบภัยมีความต้องการในสุขภาพเคลื่อนที่ ซึ่งแตกต่างจากงานวิจัยของอาทิติย์ เลิศล้ำ (2546, บทคัดย่อ) ที่พบว่าห้องน้ำห้องส้วมเป็นความต้องการของผู้ประสบภัยหลังน้ำลด

2.4 การติดตามและการประเมินผล เป็นการติดตามจากเอกสาร รายงานการประชุม และการลงพื้นที่สำรวจการปฏิบัติงานพร้อมกับคณะทำงานในพื้นที่ และจัดทำรายงานเพื่อเป็นฐานข้อมูลกลางของศูนย์ฯ ของภาคประชาชน จังหวัดพิษณุโลกต่อไป หากแต่การขาดการติดตามประเมินผลจะส่งให้การแก้ไขปัญหาในเรื่องต่างๆ ขาดความชัดเจนในแก้ไขการปฏิบัติงานและ

ข้อมูลที่จะบ่งบอกถึงจุดที่ต้องได้รับการแก้ไข สอดคล้องกับการศึกษาเรื่องการจัดการอุบัติเหตุโดยชุมชน กรณีศึกษาหมู่บ้านเซนในกาติ สาธารณรัฐประชาชนบังคลาเทศ (2553, บทคัดย่อ) ได้กล่าวว่า การติดตามสถานการณ์น้ำและการประเมินการช่วยเหลือจะต้องกระทำอย่างต่อเนื่องทั้งนี้เพื่อการสรุปผลการทำงานและการช่วยเหลือฟื้นฟูในกิจกรรมต่างๆ หลังเกิดภัยพิบัติ

3. การจัดการอุบัติเหตุของศูนย์ฯ ภาคประชาชน จังหวัดพิษณุโลก

การจัดการอุบัติเหตุของศูนย์ฯ เป็นการจุดประกายทางความคิดของชุมชนให้เกิดการกระทำภายหลังจากการภัยพิบัติผ่านพ้น ซึ่งกำลังใจของชาวบ้านกำลังเกิดภาวะถดถอย เป็นการจัดการที่สอดคล้องกับวงจรอุบัติเหตุเรื่องของการฟื้นฟูสภาพชีวิตความเป็นอยู่ซึ่งอยู่ในช่วงของหลังเกิดภัยตามขั้นตอนของการบริหารจัดการอุทกภัย โดยวิธีการจัดการอุบัติเหตุนี้มีความแตกต่างจากการจัดการอุบัติเหตุกับภาครัฐที่มักจะทำให้ความสำคัญกับโครงสร้างและค่าชดเชยในส่วนของการฟื้นฟูสภาพชีวิตความเป็นอยู่ แต่การฟื้นฟูของภาคประชาชนจะให้ความสำคัญกับการคิดร่วมกันเพื่อสร้างฐานแห่งการมีชีวิตที่ยั่งยืนหลังน้ำลด หากแต่การฟื้นฟูไม่อาจหลีกเลี่ยงการทำงานที่ต้องขับเคลื่อนด้วยตัวเงิน แต่เงินในรูปแบบของการฟื้นฟูชุมชนโดยภาคประชาชนจะเป็นการตั้งกองทุนภัยพิบัติชุมชนเพื่อนำเงินจากส่วนดังกล่าวมาหล่อเลี้ยงในระหว่างที่ฟื้นฟูสภาพชีวิตและความเป็นอยู่ และเป็นทุนในการเตรียมการรับมือกับภัยพิบัติต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยเรื่อง เรื่อง“การจัดการของเครือข่ายทางสังคมในการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย : กรณีศึกษาศูนย์ปฏิบัติการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย (ภาคประชาชน) จังหวัดพิษณุโลก” มีข้อเสนอแนะสำคัญๆ ได้แก่ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ข้อเสนอแนะต่อองค์กรภาคประชาชน/เครือข่ายทางสังคม ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย และข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

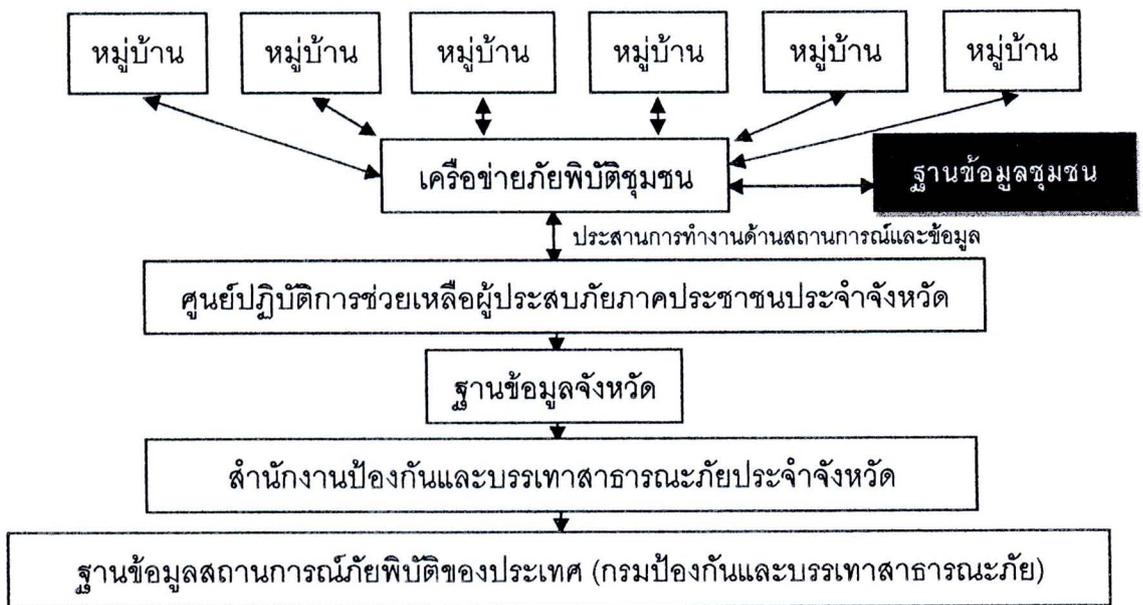
ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. รัฐบาลควรมีการส่งเสริมนโยบายระบบอาสาสมัครไทย ในเรื่องปฏิญญาอาสาสมัครไทยและนโยบายการพัฒนางานอาสาสมัคร โดยวางแนวทางขับเคลื่อนนโยบายและมาตรการต่างๆ เช่น มาตรการการเงินและการคลัง มาตรการทางการศึกษาโดยการเพิ่มหลักสูตรการอาสาเพื่อช่วยเหลือ/พัฒนาสังคม เป็นต้น รวมถึงการส่งเสริมงานอาสาสมัครในภาวะวิกฤต ทั้งนี้เพื่อเป็นการพัฒนางานอาสาสมัครของประเทศ ยิ่งไปกว่านั้นรัฐบาลควรวางระบบการพัฒนางานอาสาสมัครให้สามารถใช้ศักยภาพได้อย่างเต็มที่ เนื่องจากเหตุการณ์อุทกภัยที่เกิดขึ้นในประเทศไทยที่ผ่านมาอาสาสมัครภาคประชาชนรวมทั้งหน่วยงานเอกชนต่างๆ มีบทบาทสำคัญในการกู้ภัย ช่วยเหลือใน

ภาวะฉุกเฉิน และการช่วยเหลือสงเคราะห์ผู้ประสบภัย โดยเป็นกำลังหนุนเสริมให้กับหน่วยงานของ ภาครัฐซึ่งมีกำลังเจ้าหน้าที่จำกัดอย่างจริงจัง

2. รัฐบาลควรให้ความสำคัญกับการเปิดโอกาสและส่งเสริมนโยบายการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการจัดการภัยพิบัติของประเทศ เพื่อผลักดันให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมของ ประชาชนและชุมชนในการจัดการอุบัติเหตุ โดยให้ความสำคัญกับการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการ จัดทำฐานข้อมูลสถานการณ์ภัยพิบัติชุมชนเพื่อนำมาเสริม/พัฒนาฐานข้อมูลจังหวัดซึ่งควรมีการ จัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการช่วยเหลือผู้ประสบภัยภาคประชาชนประจำจังหวัดขึ้นเพื่อเป็นองค์กรกลางใน การรวบรวมข้อมูลสถานการณ์และความต้องการระหว่างเกิดภัยระดับจังหวัด รวมไปถึงแนวทาง และ/หรือข้อเสนอเพื่อการฟื้นฟูหลังอุบัติภัยผ่านพื้นที่ของภาคประชาชน และข้อมูลระดับจังหวัดที่ ถูกรวบรวมโดยภาคประชาชนมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องส่งผ่านข้อมูลดังกล่าวไปยังภาครัฐซึ่งมี สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดเป็นองค์กรกลางในการรวบรวมข้อมูลภัยพิบัติ เพื่อเป็นฐานข้อมูลสถานการณ์ภัยพิบัติของประเทศ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการดำเนินงานร่วมกันระหว่าง ภาครัฐและภาคประชาชน ทั้งนี้เป็นการยกระดับการบริหารจัดการภัยพิบัติภาคประชาชนและ ประมวลประเด็นต่างๆ เพื่อเสนอไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติในฉบับที่ 12 ต่อไป (ดูภาพ 38 ประกอบ)

ภาพ 38 โครงสร้างการจัดทำฐานข้อมูลภัยพิบัติระหว่างภาครัฐและภาคประชาชน

หมายเหตุ: ←→ มีความสัมพันธ์กันในสองทิศทาง, —→ มีความสัมพันธ์กันในทิศทางเดียว

ข้อเสนอแนะต่อองค์กรภาคประชาชน/เครือข่ายทางสังคม

1. จุดเริ่มต้นสำคัญที่ทำให้เกิดพลังมวลชนในการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย คือ การรวมกลุ่มกันขององค์กรภาคประชาชน/เครือข่ายทางสังคมในการจัดการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย ดังนั้นองค์กรภาคประชาชน/เครือข่ายทางสังคมควรมีการวางระบบการฝึกอบรมการเตรียมตัว ทักษะการรับมือกับอุทกภัย เพื่อสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับการจัดการอุทกภัยโดยมีภาคประชาชนเป็นฐานของการพัฒนาการจัดการภัยพิบัติ

2. เครือข่ายทางสังคมมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเชื่อมโยงกับภาคเอกชนเพื่อเข้ามามีส่วนร่วมในการเป็นเครือข่ายทางสังคม ทั้งนี้เพื่อนำศักยภาพของแต่ละภาคส่วนมาบูรณาการการช่วยเหลือสังคมในช่วงสถานการณ์วิกฤติที่อาจเกิดขึ้นได้

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

การทำงานภายใต้สถานการณ์ภัยพิบัติของภาคประชาชนเป็นการทำงานที่ต้องอาศัยเครือข่ายการทำงาน ดังนั้นศูนย์เฉพาะกิจภาคประชาชนด้านอุทกภัยที่มีการจัดตั้งขึ้นในแต่ละจังหวัดควรจะมีการจัดทำฐานข้อมูลที่ประกอบด้วย ข้อมูลสถานการณ์ สภาพปัญหา-ข้อจำกัด ความต้องการ บัญชีรายชื่ออาสาสมัครและหมายเลขโทรศัพท์ หน่วยงานที่เข้าร่วม ผู้ประสานงานในแต่ละพื้นที่ รวมถึงควรจะต้องมีการพัฒนาระบบการสื่อสาร การรวบรวมฐานข้อมูลสถานการณ์อุทกภัยที่ผ่านมา ยิ่งไปกว่านั้นควรมีการจัดทำระบบฐานข้อมูลอุทกภัยต่างๆที่มีความทันสมัยและเท่าทันต่อสถานการณ์ ทั้งนี้เพื่อนำข้อมูลทั้งหมดมาบูรณาการการทำงานและประเมินสถานการณ์ที่ถูกต้อง

ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

การทำวิจัยครั้งนี้เป็นเพียงการศึกษาขององค์กรภาคประชาชน/เครือข่ายทางสังคมบางกลุ่มที่มีการขับเคลื่อนการทำงานภายใต้สถานการณ์อุทกภัย ดังนั้นประเด็นข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไปผู้วิจัยมุ่งเสนอให้ผู้สนใจการจัดการของเครือข่ายทางสังคมในการช่วยเหลือผู้ประสบภัยศึกษา การจัดการของเครือข่ายทางสังคมในการช่วยเหลือผู้ประสบภัยแผ่นดินไหว สึนามิ ภัยแล้ง วาตภัย เป็นต้น รวมถึงการหาแนวทางเพื่อพัฒนาระบบการจัดการการดำเนินงานของภาคประชาชน ให้มีการบูรณาการการทำงานเพื่อสร้างรูปแบบการจัดการการดำเนินงานภายใต้ระบบอาสาสมัครหรือจิตอาสาไทยต่อไป